

LITHUANIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Thursday 17 May 2001 (afternoon)

Jeudi 17 mai 2001 (après-midi)

Jueves 17 de mayo de 2001 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Išanalizuokite vieną iš pateiktųjų tekstų:

1. (a)

Po spalvotu baldakimu įsitaisė su šeimomis, giminėmis ir tarnais magistrato ponija ir vaitas. Visi buvo ištroškę reginio – mirties bausmės nukirsdinant galvą. O egzekuciją šį kartą vykdys savas miesto budelis... Taip nusprendė, vaitui pirmininkaujant, dvidešimties suolininkų-teisėjų teismas...

5 Sudundėjo būgnai. Ūsuoti sargybiniai tempė mirtinai išbalusią merginą... Basą, su grandinėmis ant rankų ir kojų, apvilktą šiurkščiais pakuliniais marškiniais. Su kryžiumi rankose, paskubomis murmeldamas maldas už mirštančius, greta ėjo jaunas pranciškonų vienuolis.

– Mirtis nenaudėlei! – pasigirdo minioje balsai.

10 Raudonu apsiaustu apsilvilkęs, su gaubtuvu ant veido, pasirodė mistras Heinrichas. Jo padėjėjas cechmistras Martynas Kulbė nešė kalaviją. Visų galvos atsigrėžė į budelį: tuojau paaiškės, kaip darbuojasi ponaitis iš Holšteino! Mistras Heinrichas oriai žengė prie ešafoto. Ten klūpodama raudėjo nusikaltėlė ir bučiavo kryžių... Budelis, sumurmėjęs tradicinę atsiprašymo formulę, staigiu judesiu iki juosmens nuplėšė marškinius ir pradėjo lenkti merginos galvą prie trinkos...

15 Minia nuščiuvusi laukė sušvytruojant kalaviją. Raudonas budelio apsiaustas suplazdėjo ore... Nusikaltėlė išsprūdo iš budelio rankų ir, apkabinusi mistro Heinricho kojas, ėmė verkti:

– Ne! Ne, nenoriu! Mirti aš nenoriu! Nenoriu, ne!

20 Pribėgo sargybiniai... Įpykęs ir susigėdęs mistras Heinrichas viena ranka grubiai pakėlė merginą, atlošė jos galvą. Čia pirmąkart susitiko jų akys. Jaunasis budelis suvirpėjo... Jam pasivaideno daug kartų sapne matytas merginos atvaizdas... Ausyse suskambėjo Dovydo našlės baladė... Apie karalių, merginą ir budelį...

Jis paleido nusikaltėlę, kuri tuojau sugniužo ant ešafoto grindų, nusišluostė nuo 25 kaktos prakaitą ir padėjo ant trinkos kalaviją... Nusivilko raudoną apsiaustą, užmetė jį ant merginos. Tada priėjo prie ešafoto krašto, nusilenkė burmistrams, tarėjams, o dar pagarbiau – ponui vaitui.

Visi apstulbę stebėjo budelį.

– Ko delsi, mistre? – paklausė susiraukęs vaitas. – Tęsk savo darbą!

30 Po kelių gilių įkvėpimų Heinrichas prabilo.

– Ponai garbieji, – sakė jis trūkčiojančiu, kimiu balsu. – Prašau išklaudyti mane... Yra tokia nuo senų laikų išlikusi teisė... Privilegija tokia... Privilegija naudosisuos, gerbiamieji ponai... Je, toks nuostatas yra, – kartojo ir kartojo lyg sapnuodamas mistras Heinrichas, – yra nuo seno...

35 – Koks nuostatas? Kokia privilegija? – pagaliau ir visai pasipiktino ponas vaitas. – Kodėl nevykdai pareigos?

Vėl ilgai trypčiojo ant ešafoto budelis, kol šitaip prabilo:

– Je, aš imu ją už žmoną... Aš nevedęs, vienišas... Aš imu ją, gerbiamieji miesto ponai... Je, o toks paprotys yra...

40 – Nusikaltėlę?

– Nusikaltėlę, pone...

Dar labiau sumišo magistrato ponai. Negirdėta!

Tada pakilo Janas Čentauskas, vienas seniausių Vilniaus burmistrų, ir tarė:

45 – Taip, malonieji ponai! Toks nuostatas yra... Jis galioja ir mūsų teisėje... Bet yra sąlyga, – šis orus ponas lėtai glostė savo siaurą, priekin atsišovusį smakrą; jam patiko, kad visų dėmesiu tapo. – Tokia sąlyga, jog pasmerktoji turi sutikti už budelio tekėti...

Mistras Heinrichas galingomis rankomis nuo ešafoto lentų pakėlė nusikaltėlę.

– Ar tekėsi už manęs, mergaite? – klausė jis.

50 Mergina baisėdamasi žiūrėjo į trinką. Žvelgė virpėdama į kalaviją, kuris turėjo nuritinti jai galvą, tik po to į prakaitu išmuštą, raudoną budelio veidą...

– Taip, budeli...

Ištarusi šiuos žodžius, suglebo mirties meistro rankose.

Vytautas Misevičius, *Heinrichas – budelis iš Holšteino* (1980)

- Aptarkite ištraukoje pavaizduotus Heinricho ir merginos santykius.
- Įvertinkite ištraukoje sukurtą veiksmo aplinką ir atmosferą.
- Kokius jausmus ir mintis Jums asmeniškai sukėlė ši ištrauka?

1. (b)

Gėlės iš šieno

- Aš surinksiu alei vieno
Visus pievos žiedelius
Iš nupjauto rytą šieno
Ir svirnelio kampelius
5 Jų galvelėms išdabinsiu.
O kai grįš jis iš lankos
Ir prie kiemo apsistos,
Aš jį tyliai prakalbinsiu
Ir svirnelin pavadinsiu –
10 Atsikvėpti nuo kaitros.
- O dėl to, kad sužinočia,
Ar jis myli kiek mane,
Kai paklaus manęs, dėl ko čia
Tie žiedeliai balzgani
15 Taip pat žydi kaip lankoje,
Ir taip kvepia kaip šile, –
Nesakysiu, kad dėl jo jie,
Tik užminsiu, kad atjoja
Man bernužis iš toli...
20 Ir žiūrėsiu tylumoje
Į jo veidą, į akis,
Kol man jos nepasakys,
Ką jis mąsto, ką dūmoja
Apie tą, kuris atjoja...
- 25 Jeigu veidas, greit nubalęs,
Staiga rausti vėl pradės,
Jeigu lūpos lyg gėlės
Nejučiomis sudrebės
Ir, be vilties nusiminęs,
30 Jis nuleis žemyn akis
Ir “sudiev” man pasakys, –
Oi, tada aš prie krūtinės
Jį prigladiusiu taip tvirtai,
Taip meiliai jam pasakysiu,
35 Kad jis vienas man tiktai
Ir širdyje ir mintyse;
Kad žiedeliai tie iš šieno
Anksti rytą, sulig diena,
Rūpestingai atrasti
40 Ir svirnelin dėl jo vieno,
Dėl meilužio sunešti..
Bet... Jei jis nenusimintų

Ir juokais tik paverstų
Mano žodžių tiesią mintį –
45 Oi, tada jau nuraminti
Nieks manęs nebįstengtų,
Nieks tada nesužinotų,
Kam tos gėlės iš lankos
Čia, tarp sienų samanotų,
50 Lyg lankoj dailiai marguotų
Niekas niekas niekados...

Kazys Binkis, *Eilėraščiai* (1920)

- Kokia šio eilėraščio tema?
 - Kokį įspūdį šiame eilėraštyje kuria liaudies dainų elementai?
 - Kaip Jūs vertinate šio eilėraščio lyrinio subjekto pasaulį?
-